

Серед розглянутих вище перекладів "Заповіту" Т. Г. Шевченка, на нашу думку, саме переклад "The Testament" Е. Л. Войнич є найбільш вдалим. Використовуючи нові слова, конструкції, різні трансформації, вона змогла передати настрій твору-оригіналу, вдало і точно підбрала мелодику і художню форму вірша-перекладу.

Отже, творчість Т. Г. Шевченка – це невичерпне джерело української культури. І щоби перекладати вірші письменника, треба дійсно бути справжніми майстрами поетичного слова. Ірландці П. Бреслін і Е. Л. Войнич та англієць Дж. Вір представили фахові переклади, додавши в них нотки власного співпереживання за український народ.

Література

1. Бреслін П. My Statement [Електронний ресурс] / П. Бреслін. – Режим доступу : <http://www.dnipro-ukr.com.ua/scenariy-5864.html>
2. Voynich E. L. Six Lyrics from the Ruthenian of Taras Shevchenko, also The Song of the Merchant Kalashnikov from the Russian of Michail Lermontov. Rendered into English verse with a biographical sketch by E. L. Voynich. – London : Elkin Mathews, 1911 (the Vigo cabinet series), № 86. – 63 p.
3. Weir J. Selected Works: Poetry and Prose: With Reproductions of Paintings by Taras Shevchenko / J. Weir. – Moscow, 1964. – 468 p.

Є. Г. Курочка,

Бердянський державний педагогічний університет,
науковий керівник – к. філол.н., доц. С. І. Корнієнко.

ПРЕДМЕТИ БОЛГАРСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ДЖЕРЕЛО ВИВЧЕННЯ ЕТНОГРАФІЇ БОЛГАР КРИМУ (НА МАТЕРІАЛАХ КОЛЕКЦІЇ КРИМСЬКОГО ЕТНОГРАФІЧНОГО МУЗЕЮ)

Анотація. У статті розглянуто етнографічну колекцію болгарської культури у кримському етнографічному музеї. Також подано характеристику рідким і цікавим експонатам, які дозволяють торкнутися до менталітету та історичних цінностей болгар Криму.

Ключові слова: експонат, етнографічна культура, музей, орнамент, пісні болгар Криму, прикраси

Основним напрямом роботи кожного етнографічного музею є комплектування його фондів музейними речовими пам'ятниками – основними джерелами етнографічної науки. Етнографічні колекції комплектують різні музеї: історико-краєзнавчі, художні, літературно-меморіальні, етнографічні. Кожен з них при комплектуванні фондів ставить перед собою різні завдання, які саме і визначають зміст колекції і їх використання в експозиції. Так, художні музеї переважно поповнюють свої фонди предметами народного декоративно-прикладного мистецтва. Історико-меморіальні і літературно-меморіальні – формують етнографічні колекції для відтворення обстановки певних історичних подій.

Етнографічний музей при зборі матеріалу повинен виходити з комплектування його фондів предметами (речовими експонатами, фотографіями, документами), що відбивають ті або інші явища в культурі етносу. Кримська земля ніколи не була батьківщиною одного народу, тут переплелися долі багатьох етносів: одні зникли з лиця землі і їх минулим займаються археологи, а інші живуть поряд з нами. Щоб усвідомити себе як частину свого народу, своєї землі, треба не тільки знати рідну мову, звичаї, але також знати якомога більше про людей інших національностей, що живуть поруч з тобою, осягнути красу і багатство народного мистецтва, що несе в собі народний дух і, в кінцевому рахунку – доброту. Кожній людині необхідний той стрижень духовності, який би втримав її від падіння, від втрати історичної пам'яті, відлучення від свого народу.

Напевно, не випадково, що в цей складний кризовий час змін, коли переглядаються колишні цінності і це, в кінцевому рахунку, відбивається на моральному вихованні молодих поколінь, був створений Кримський етнографічний музей. Тепер час дізнатися про історію болгарського народу більше, щоб зрозуміти і пояснити долі різних етнічних груп, поколінь, окремих людей для того щоб в майбутньому уникнути помилок.

Коли створювався Кримський етнографічний музей, були у нього не тільки прихильники, а й противники. Говорили, наприклад, що вже пізно шукати національну самобутність, що навряд чи можна знайти сліди духовної та матеріальної культури етносів на кримській землі, яка пережила стільки війн, переселень народів, депортацію, що співробітники музею, здебільшого, молоді, і у них немає досвіду наукових досліджень і практичних робіт з населенням.

Співробітникам музею довелося прикласти чимало зусиль, щоб довести зворотнє: по крупичцях зібрати все те, що збереглося в сім'ях, в пам'яті народу; вивчати звичаї, брати участь у народних святах, записувати пісні, казки, загадки. Сьогодні колекція музею складається з понад 5 тисяч предметів, що відтворюють духовну матеріальну культуру народів, що проживали на території Кримського півострову. Основні інвентарні групи предметів, які збиралися співробітниками музею це: документи, фотокартки, історико-побутові предмети, предмети декоративно-прикладного мистецтва, предмети образотворчого мистецтва.

Хронологічно весь зібраний матеріал можна поділити наступним чином:

- 1) предмети середини ХХХ – кінця ХІХ ст. ;
- 2) предмети початку ХХ ст. (До революції 1917 р);
- 3) предмети 20-30-х рр. ХХ ст. ;
- 4) предмети 50-х рр. ХХ ст. ;
- 5) предмети 60-х рр. ХХ ст. ;

Географічно весь зібраний матеріал можна поділити на кримський і на матеріал з тих регіонів, звідки в різні періоди переселялися народи на півострів. Нині фонди Кримського етнографічного музею налічують 3,5 тисячі предметів болгарської культури – 156 основного фонду і 216 науково – допоміжного.

Найцінніші з них – записи пісень болгар Криму кінця ХІХ ст. – початку ХХ ст. фонотека і тексти цих пісень, переданих музею Галиною Іванівною Поповою (родом з болгарського села Кабурчак – нині с. Мічурінське Білогірського району), а також два справжніх болгарських жіночих костюми кінця ХІХ ст. Костюми складаються з натільного нижньої сорочки "риз" з домотканого полотна, прикрашеного тесьмою. Зверху надягали суконний сарафан чорного кольору "куфтано" ("сукман"), жилет – "хабічка" і вовняний домотканий фартух – "престилка". з тканим геометричним орнаментом. Цікавим експонатом також є жіночий домотканий шерстяний пояс коричневого кольору з білими поперечними смугами по краях початку ХХ ст., переданий музею Діною Георгіївною Раковой з м. Коктебель і кашемірові хустки з вишивкою тамбурним швом і набивним малюнком початку ХХ ст. з болгарського села Кабурчак (с. Мічурінське Білогірського району). Важливим елементом традиційного костюму болгарок були прикраси. В фондах музею представлені скляні і перламутрові намиста з російської срібною монетою початку ХХ ст. з с. Кішлав.

В Криму болгарські жінки славилися як прекрасні ткалі і фарб'ярки. Колекція болгарських килимів – "писання" і полосатих доріжок "тряпече", кінця ХІХ – початку ХХ ст., зібраних у селах Кішлав, Кабурчак, м. Коктебель, м. Старий Крим – гордість Кримського етнографічного музею. Практично всі ці експонати пофарбовані природними барвниками: корою дуба, листям матрача, лушпинням волоського горіха та ін.

Орнамент тканих болгарських виробів в основному геометричний, основний фон – бордовий, білий, коричневий. Колекція зібраних болгарських вишивок відноситься до більш пізнього часу 30-ті і 50-ті роки ХХ ст. Це рушники, серветки, доріжки, картини. Проте також у вишивці цього періоду частіше зустрічається рослинний орнамент ("троянди", "незабудки", "лілії"), виконаний кольоровими нитками муліне в техніці "хрест", "складний хрест" або "болгарський хрест", "гладь", "рішельє".

У фондах є також господарське начиння різного призначення: мідні відра, дерев'яні корита, ківш для розливу вина, діжка для тіста, ніж – сікач для різання овочів і ін.

Музей збирає також обрядові предмети: "мартенички" – весняні амулети (свято "Баба Марта"), "лястовіца" – дерев'яна ластівка на жердині (свято "Баба Марта"), "сурвачки" – новорічний атрибут (свято "Сурва") та ін. Невелику групу складають предмети сучасного декоративно-прикладного мистецтва болгар, що представляють різьблення по дереву, вишивку і ткацтво, де можна простежити національні особливості і вплив культури сусідніх народів (наприклад, української вишивки).

У фондах музею зберігаються фотографії болгар Криму початку ХХ ст., 30 –х років, періоду депортації і сучасні. Особливий інтерес представляють фотокартки початку ХХ ст., за якими можна

простежити традиційний костюм болгар Криму, обстановку болгарського будинку цього періоду і господарські справи.

Таким чином, матеріали, якими володіє музей, мають практичне значення не тільки для виставкової науково-дослідницької роботи, але і для відродження болгарської культури в Криму. Депортація негативно вплинула на збереження болгарських традицій. Розкидані по різних територіях колишнього Радянського Союзу кримські болгары, особливо молодше покоління, не знають рідної мови, звичаї і обряди, свята. Зібрати матеріал для відродження болгарської культури Криму складно, але ще складніше знайти відомості про духовну культуру, яка збереглася в спогадах людей старшого покоління. Проте, співробітниками кримського етнографічного музею зроблено все можливе щодо збереження, відродження та розповсюдження надбань традиційної культури болгарського народу на Кримському півострові.

Література

1. Гайворонская О.И. Коллекция предметов болгарской культуры в Крымском этнографическом музее – источник изучения этнографии болгар Крыма // Болгаро-украинские связи на рубеже тысячелетия (материалы Международной научно-практической конференции). – Симферополь, 2002. – С. 55-59.

О. Р. Леонова,

Бердянський державний педагогічний університет,
науковий керівник – к.філол.н., доц. Б. А. Салюк.

АНГЛІЦИЗМИ В СЛЕНГУ УКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Молодь – це нове покоління, з іншим світоглядом та своєю позицією. Саме тому завжди буде актуальним дослідження молодіжного сленгу, що допомагає розуміти зміни між поколіннями, фактори, які впливають на молодь і тенденції молодіжної субкультури.

Різні аспекти молодіжного сленгу вивчали вітчизняні (О. Кондратюк, С. Мартос, Л. Мацько, С. Пиркало, Л. Ставицька, О. Тараненко) і зарубіжні (І. Гальперін, Т. Нікітіна, Н. Тропіна, В. Хом'яков) мовознавці.

На сьогоднішній день можемо спостерігати велику кількість англіцизмів у сленгу української студентської молоді, що потребує детального лінгвістичного дослідження.

Мета статті – визначити фактори розповсюдження, набуття популярності англійських слів та провести соціологічне опитування серед студентів Бердянського державного педагогічного університету щодо вживання у мовленні англіцизмів чи українських слів з однаковим значенням, проаналізувати результати.

Дано визначення ключовим термінам нашого дослідження.

Сленг – жаргонні слова або вирази, характерні для мовлення людей певних професій або соціальних прошарків, які, проникаючи в літературну мову, набувають помітного емоційно-експресивного забарвлення [3, с. 350].

Англіцизм – слово або зворот, запозичений з англійської мови [2, с. 44].

В. Чеховський називає сленг "мовною грою, що допомагає особистості заявити про себе у власному мікросоціумі та водночас відокремитись від решти суспільства" [1]. Це влучні слова, якими можна описати молодіжний сленг, бо хто, як не молодь, хоче показати себе і свою особистість. Одними з представників молодіжної субкультури є студенти з власним специфічним мовленням.

Студентський сленг – це симбіоз рис, притаманних сленгу певної сфери діяльності (навчання у ВНЗ) та вікового сленгу (особливості мовлення молоді). Характерною особливістю, яка відрізняє молодіжний, зокрема студентський, сленг від інших видів, є його швидка мінливість, що пояснюється зміною поколінь, їх вподобань і впливу на них соціокультурних явищ певної епохи.

XXI століття неможливо уявити без англійської мови. Вона має статус офіційної у більш ніж 60 суверенних державах, є однією з 8 офіційних мов ООН, займає третє місце за поширеністю в світі (після китайської та іспанської). Саме тому лексичні запозичення з англійської мови в інших національних мовах є досить поширеним і адекватним епосі явищем.